

Een soeka op het balkon

Drs. Groothedde (Jeruzalem) is consulente van het Centrum voor Israëlstudies

Dit jaar maakten we voor het eerst de grote Joodse najaarsfeesten (Rosj Hasjana, Jom Kipoer en Soekot) van nabij mee. Het raakte ons. Een impressie.

'Papa, kijk eens wat ik van de juf heb gekregen.' De scholen waren na de zomervakantie goed en wel gestart of het eerste feest kondigde zich aan. Snoep, honing en een nieuwe kalender. Met een tevreden glimlach stalt onze zoon zijn schatten uit op tafel. Rosj Hasjana (Joods Nieuwjaar) is in aantocht. De kinderen kunnen veel waardering opbrengen voor het feest. Het levert niet alleen een extra vrije dag op, maar zorgt ook voor de nodige zoetigheden in huis. 'Moge het een zoet nieuw jaar worden', zo klinkt overal de gebruikelijk nieuwjaarswens.

Met de zoetigheid is het echter snel gedaan. Rosj Hasjana geldt namelijk ook als aftrap van de zogenaamde Tien Geduchte Dagen. Deze tijd tussen Rosj Hasjana en Jom Kipoer geldt als de periode bij uitstek waarin iedere religieuze Jood zich bezint op zijn verhouding tot de naaste en tot God (in die volgorde). Veel Joden vasten ook.

Fiets

De bezinnende dagen eindigen met Jom Kipoer. Het is indrukwekkend om voor de eerste keer Grote Verzoendag mee te maken in Israël. Dat dit feest geldt als de heiligste van alle heilige dagen, ontgaat zelfs een onwetende toerist niet. Na zonsondergang daalt over het westelijke deel van Jeruzalem een weldadige stilte neer. Een dag lang blijft de auto staan. De straat is het domein van uitgelaten kinderen.

De sfeer op Jom Kipoer is ernstig en drukkend. Een Jood beseft: vandaag velt God een oordeel over mijn leven. Voor gastronomisch genot of digitaal plezier is geen ruimte. Het overgrote deel van de Joden vast en schuift ook de mobiele telefoon opzij.

Stemmetje

Jom Kipoer doet ongevraagd ook een beroep op de 'vreemdeling'. De fietstocht die we als gezin maken op de verlaten wegen is een leuke ervaring. Toch klinkt er tegelijk een stemmetje van binnen dat zegt: 'Hoe ernstig neem jij het oordeel van God? Is de vraag naar verzoening met God ook jou het ontzeggen van dagelijkse genietingen waard?'

En dan nog dit. Het christendom kent ook zijn Grote Verzoendag. Op Goede Vrijdag staan we stil bij de zonde die

Fietsen op wegen waar je normaal met je fiets niet komt

is verzoend door het bloed van Jezus Christus. Dat is nogal wat! En wat doen wij christenen ondertussen op onze Grote Verzoendag? Inderdaad, we gaan 's avonds ook nog even naar de kerk.

De confrontatie met het Jodendom houdt mij een spiegel voor: hoe centraal staat de verzoening met God in mijn leven? Is de vraag naar verzoening met God, of meer nog: het vieren van het verzoend-zijn met God in Christus Jezus, mij meer waard dan een kerkdienst op Goede Vrijdagavond?

Soeka

Na Jom Kipoer krijgt Tisrie een ander karakter. Gedurende de eerste dagen van de maand domineert de ernst van de vraag om verzoening met God. In de tweede helft van de maand barst de daadwerkelijke feestvreugde los. Daar is alle reden toe, zo redeneert een Jood. Het vertrekpunt na Jom Kipoer is

Kamperen op eigen balkon, wat wil je nog meer?

De theoloog en schrijver
Andries Knevel is als radio-
en televisiepresentator
werkzaam bij de
Evangelische Omroep

Andries Knevel

een verzoend leven met God. Daar komt tijdens Soekot het bewustzijn bij dat je ook je dagelijkse leven mag leven onder de hoede van een zorgzame God.

Tijdens Soekot (Loofhuttenfeest) herdenkt het Joodse volk de tocht door de woestijn. Om de ervaring van hun voorouders, die als nomaden door de woestijn trokken, zintuigelijk dichterbij te brengen, bivakkeert een religieuze Jood een week lang in een hutje in zijn tuin of op zijn balkon. De bouwvoorschriften voor dit onderkomen, de soeka, zijn gedetailleerd. Belangrijkste is wel dat de soeka een dak bevat met kieren. De hemel moet vanuit de hut zichtbaar zijn.

Op aandringen van onze kinderen verschijnt er ook op ons balkon een soeka. Het is een kant-en-klaar onderkomen dat tijdens Soekot overal in de stad voor een schappelijk bedrag wordt aangeboden. Een paar vrolijke kinderwerkjes en vijf grote palmtakken die we vonden langs de weg maken de hut compleet.

Overgave

En dan komt het volgende verzoek van de kinderen: 'Mogen we in de soeka slapen?' Dat mag, mits ze ook daadwerkelijk in de hut gaan slápen. Het is een groot succes. De glimlach op de gezichtjes de volgende morgen spreekt boekdelen.

Als ouders kun je niet achterblijven. Ik moet bij mezelf wel enkele weerstanden doorbreken. Je ontzegt jezelf je eigen comfortabele bed en ruilt de veiligheid en voorspelbaarheid van je huis in voor de onberekenbaarheid van de elementen.

Daar lig je dan; de sterren pinkelen aan de lucht, de wind suist om je oren, de palmtakken ritselen...

Het feest treft doel. Mijn gedachten ontstijgen het fragiele dak van bamboetakken. Ook ik ben op reis door de woestijn naar een beter Vaderland. Maar houd ik me niet te veel op door me te laven aan de welvaart en het geluk in de oases van dit leven? Op papier is er zeker ruimte voor God, maar durf ik mijn veiligheid en voorspelbaarheid vaarwel te zeggen en mijn hele hebben en houden in Gods handen te leggen?

Die avond in de soeka weet ik het: 'Er is er Een Die voor mij zorgt.' Ik val heerlijk in slaap. <

Het andere Israël

Het rondje is bekend: je landt bij Tel Aviv en reist door naar Jeruzalem. Daar verblijf je een paar dagen om de mooie plekken (heilige plaatsen?) te bezoeken. Daarna reis je langs de kust naar Caesarea en eventueel ook nog naar Nes Ammim. Vervolgens naar het oosten, naar het Meer van Galilea en de plaatsen eromheen. Na een bezoek aan de Golan weer naar het zuiden. Jericho, de Dode Zee (eventueel Eilat om bij te komen) en daarna weer naar het vliegveld.

Zo ongeveer (of in tegenovergestelde richting) bewegen zich de duizenden bezoekers en pelgrims aan Israël. Ik heb het zelf ook vele malen gedaan, en met vreugde.

Maar er is ook een ander Israël, misschien wel het echte. Het is het Israël waarmee geadverteerd wordt, dat Tel Aviv de gay capital van de wereld is. De stad die nooit slaapt, maar altijd feest. Een stad van drugs en bacchanalen. Ari Shavit, de schrijver van het prachtige boek *Mijn beloofde land*, wijst hier in niets verbloemende taal op. Zijn zorg betreft de jonge generatie die nihilistisch is geworden, geen idealen meer heeft als hun (groot)ouders, en opgroeit in welde en welvaart. Het leven in een Kibboets lijkt hen een nare droom.

De feesten in Israël hebben hun gelijke in de hele wereld niet, vertelt hij. "Het is de opstand van de 21^e-eeuwse jongeren tegen de eisen, voorschriften en beperkingen die het zionistische project heeft opgedrongen. Nu niet meer, zeggen ze. Laat ons leven, laat ons de dag plukken".

Ik denk dat christenen (ook ik) nog wel eens een romantisch beeld van Israël hebben. Het is het Israël van de theologische boeken, de bezinningscomités en de dialoog. En als je bovenstaand rondje maakt, zul je niet snel met dat andere Israël geconfronteerd worden.

Het is maar goed dat de bemoeienis van God met zijn volk Israël, niet afhankelijk is van onze romantiek, noch van het feit dat Israël zich steeds meer in seculiere richting ontwikkelt. God gaat Zijn eigen gang, gelukkig. <